

Ber als ekki til

hjá Almannastovuni at spara so nógvur milliúnir bæði í umsiting og veitingum, siga Marjun Sigurðsdóttir og Heri Joensen, deildarleiðarar á stovninum, ið oftast skal taka um endan

Í heyst gjörði Almannastovan eitt uppskot til figgjarettan fyri stovnin. Tað var avmarkað so nógv sum gjørligt. Eingi nýggj jattað stórv skuldu setast, og aðrar sparingar skuldu eisini verða. Hetta helt stovnurin vera forsvarligt, og tað var eisini hetta uppskotið, landsstýrið legði fyrri figgjarnevndina.

Men tá figgjarlógur uppskotið kom aftur úr figgjarnevndini, var játtanin til Almannastovuna - eins og til aðrar stovnar - nógv skerd. Milliúnir eru tiknar av her og har. Og tað eru skerjingar, ið als ekki kunnu fremjast, halda Heri Joensen og Marjun Sigurðsdóttir, deildarleiðarar á Almannastovuni. Tey hava listið figgjarlógina saman við Sosialinum.

TORFØRT AT SPARA

Upprunliga mælti Almannastovan til, at stovnurin sjálvur fekk góðar 18 mió. krónur í ár til sjálvan stovnin. Men so komu boð um at gera nýtt uppskot, ið bleiv til góðar 17 mió. krónur. Tað merkti ekki, at nakar skuldi sigast upp á Almannastovuni, men nøk-

ur ósett stórv, ið annars vórðu jattað, skuldu ikki setast, og flogur skuldu ikki gerast í nýggja útgerð. Men nú eru tvær mió. krónur skornar av játtanini aftrat.

8-10 STÓRV

- Tað má fáa avleiðingar fyri talið av starvsfólki, tí 75-80 % av upphæddini fara til lónir. Eitt sindur kann Almannastovan kanska spara í vanligum umsitingarútreiðslum, men tað eru fleiri fastar útreiðslur sum húsaleiga og teldur, og tær útreiðslurnar kunnu ikki broystast.

Tey meta, at skerjingin svarar til lónir hjá 8-10 fólki, men so er vert at minna á, at meginparturin av starvsfólkunum hevur hált árs uppsøg, og so long tíð gongur, áðrenn sparingin kann siggjast aftur í lónarútreiðslunum.

FUND LØGMANN VIÐ

Leiðslan á Almannastovuni fer í næstu viku á fund við Løgmann fyrri at hoyra hansara hugsan um, hvat landsstýrið ætlar. Stovnurin sjálvur heldur seg ikki til at

siga, hvørji starvsfólk tað ber til at vera fyrriuttan. Og verða fólk uppsøgd, fær tað m.a. ta avleiðing, at ikki nógv fólk verða til at røkja skyldurnar hjá stovninum, ið frammanundan trýtur fólk. Almannastovan hevur eisini fá starvsfólk sammett við almannastovur aðra staðni, ið ikki hava so nógv- ar uppgávur sum Almannastovan.

EINGIR NÝGGJIR STOVNAR

Bústovnamir undir Andveikravermindini eru við á figgjarlógini fyri Almannastovuna. Í mun til játtanina í fjør er skerjingin ikki so stór. Men í veruleikanum skal sparast nógv á tí økinum, tí starvsfólkini á teimum stovnunum fingu í fjør føroyskar sáttmálar, og tað hevði við sær, at lönirnar hækkaðu. Sum játtanin er, kann eingin nýggjur stovnur undir Andveikravermindini byrja í ár.

Játtanin til ellis- og røktarheim er minkað trýggjar mió. krónur í mun til í fjør, sjálvt um lönirnar hjá starvsfólkunum eru farnar upp. Marjun Sigurðsdóttir

visir á, at starvsfólkatalið á hesum heimum er nógv lægri enn í grannalondum okkara.

ADRIRSTOVNAR

Ein konto, ið eitur "Ymiskir forsorgarstovnar" eru sett til 15.664 mió. krónur. Almannastovan metti, at hesir stovnar máttu hava 18 mió. krónur. Tað eru stovnar sum vardu verkstaðir í Klaksvík og í Vági, frítíðarheim og Heilbrigðið á Velbastað.

Barnaheimið kann vænta sær færri pengar í ár, tí játtanin til barnaforsorg er ikki hækkað. Av somu konto verður stuðul veittur foreldrum, ið hava brekað børn heima, og til stuðulspedagogar.

DAGSTOVNARNIR NÓGV SKERDIR

Almannastovan hevði roknað við, at dagstovnar - herundir stuðul til kommunur við dagrøkt - í ár skuldu hava um 42 mió. krónur. Tann upphæddin er komin heilt niður á 30 mió. krónur, ið er átta mió. minni enn í fjør. Hvussu tað skal bera til, duga tey á Almannastovuni ikki at siggja.

HEIMAHJÁLPIN FER AT MINKA

Og so koma vit til Heimahjálparskipanina, ið hevur fingið fyra mió. krónur minni, enn Almannastovan mælti til.

Hvussu heimahjálpin skal spara er ikki komið fram. Eingi stig eru í hvussu er enn tikin til at gera nakran sáttmála, ið kann minka um lónarútreiðslurnar, soleiðis

sum landsstýrið einaferð ætlaði. Heimahjálparar bera ótta fyrri, at tað má hava ta avleiðing, at lítill heimahjálpar verður veitt til reingerð, til at ganga ørindi og túr við gomlum, men bara til røkt. Men samstundis skal skerast niður í sjúkrahúsværkinum á tann hátt, at innleggingarnar verða styttri, og tað má geva heimahjálpin meira arbeiði. Tí ivast tey á Almannastovuni stórliga í, at Heimahjálparskipanin á nakran hátt kann klára seg við ta upphædd, sett er av á figgjarlógini.

MUGU BROYTA LÓGIR

Almannastovan bað um at fáa 50 mió. krónur til "vanliga forsorg", men hon er skerd niður í 38 mió. krónur.

Av tí kontoini verður latið m.a. til hjálptól, til endurbúgving og til umbygging av húsum hjá brekaðum, so tey kunnu verða heima. Eisini verður stuðul veittur av hesi kontoini til ferðir í sambandi við sjúku, bráðfeingis hjálptól til fólk í penganeid, ein hjálptól, ið bert verður veitt einaferð, og bert tá mett verður, at fólkini so kunnu klára seg. Í seinastuni hevur Almannastovan hildið ið nógv aftur við at lata henda stuðul, sum m.a. smærri vinnurekandi hava fingið, tá tey eru farin á húsagang.

Vanlig forsorg er eisini stuðul tey teirra, sum av sjúku, vinnuløysi og øðrum orsøkum (§ 9) ikki hava nakra inntøku. Lógin sigur greitt, hvør kann fáa henda stuðul, og tí krevur tað lógarbroying, um lægri

upphæddir skulu veitast, og treytirnar skulu verða aðrar. Men forsorgarlógin er ríkislóg, og skal hon broytast, skal broytingaruppskotið bæði fyrri lögtingið og fólkatingið. Eingin stig eru til at gera slíkar broytingar útyvir, at ein nevnd er sett at endurskoða almannalógirnar, og henda nevnd hevur higartil bert havt ein fund. Og so leingi lógin ikki er broytt, verða veitingarnar tær somu.

Tá Almannastovan metti, at vanlig forsorg skuldi hava 50 mió. krónur, varð ikki talt uppi, at arbeiðsløysið helst fór at økjast. Einasti arbeiðsløysisstuðul í Føroyum er at fáa eftir forsorgarlógin.

MISSA DAGPENGAR

Dagpeningalógin skal eisini broyast, men tað er ein føroysk lóg, ið skjótari er at broyta. Ætlan landsstýrisins er at broyta lógina, so mammur, sum arbeiða heima burturav, ikki fáa dagpening í sambandi við barnsburð. Tær kunnu tó tá, eins og fyrr, tekna dagpeningartrygging sjálvar og so fáa dagpengar.

Játtanin til fólkapensión er hægri enn í fjør, og tað hevur samband við, at tey eftirløntu eru fleiri. Men játtanin er 12 mió. lægri enn skotið varð upp. Tað hevur samband við, at lógin, ið heimilaði penisonistum at hava 52.000 krónur í inntøku, úttan at skattur varð tikin av, nú verður sett úr gildi aftur.

Marjun Sigurðsdóttir og Heri Joensen vænta, at tað verður torført hjá Almannastovni at

Framhald á síðu 17

Tað var ein álvarsom samkoma, sum væl fyriríkað mætti til fundin. Tey óttast ikki bert fyrri sjálv at missa arbeiði, men eisini fyrri, hvørjar avleiðingar verða av, at sjúkrahúsværkið skal spara so nógv. Eingin hevur roynt tað aður, og tí kennir eingin heldur avleiðingar

stórum sparingum, eisini á sjúkrahúsum, ríni ikki við.

Og ein helt:

— Hvi skal sparingin serliga raka gomul og sjúk? Tað er ikki sjúkrahúsværkið men fiskivinnan, ið hevur fært landið út í hesa ringu støðuna! Onkur hevði eisini ta viðmerkling, um ætlanin var at flyta hesi problemini sum øll onnur problem út av landinum.

Byrjið við biðipengunum

Lógvabrestirnir dundu, tá Karl Johansen, formaður í Havnar Arbeiðsmannafelag, fanst at landsstýrinum fyrri at seta fleiri stjórnar. Og ikki minst tá hann hartaði tað fyrri ikki at røra lónina hjá landsstýrismannum og biðipengarnar til fyrrverandi landsstýrismenn.

Sum nevnt eru tey nógv, serliga sjúkrasystur, sjúkrahjálparar og tímaløntar, sum óttast at gerast arbeiðsløysar. Tað er jú sagt, at neyðugt er at siga nøkrum fólki upp, um sparingin skal merkjast, tí 75% av øllum pengunum fara til lónir. Tað var tó lítill uggi í at fáa at vita, at einki tal er sett á, hvussu nógv fólk skulu uppsigast, eingi nøvn eru nevnd, eingin dagur ásettur.

Finnið tykkum arbeiði sjálv!

Tað er ikki so loðið, at fleiri óttast arbeiðsløysi. Ein stórt partur er ungur kvinnur, sum fleiri sita í nýggjum húsum.

— Hava tit hugsað um øll tey, sum missa arbeiðið? Kunnu tey, sum tit sláa beinin undan, vænta sær nakra hjálptól? varð Ólaf

Olsen spurður og gav sitt einasta greiða svar:

— Tað verður eingin eyka trygd til tey, sum missa arbeiði og eru fullfør, segði landsstýrismannurin, sum segði seg vóna, at ongum nýttist ganga leingi úttan arbeiði. Hann legði afturat, at tey, sum nóg tilkomin vóru, mintust árin, tá neyðugt var sjálf at finna sær arbeiði. Tað fall ikki í góða jørð, tá hann segði, at komandi arbeiðsløys vórðu noyðd til sjálf at útvega sær arbeiði.

Fólk fóru heimaftur í líka ringum hýri, sum tey koma á fundin. Sum ein segði móti endanum:

— Vit hava einki fingið at vita um nakað.

randi